

OBSAH

O bratstve	3
Zázrak svätej Maríny	4
Životy svätých	5
Otázky a odpovede	7
O Eucharistii	8
Abeceda pravoslávneho kresťana	10
Ako sa postiť počas Veľkého Pôstu	12
Detská stránka	13
Významné biblické mestá	18
Poďakovanie	20
Cestami Pravoslávia	21
Verše	23
Deň mládeže očami mládežníčok	24

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“.

Mt 25,40

PCO Údol	1000 Sk
Galina Kitanová, Prešov	200 Sk
Miroslav Adámek, Žilina	712 Sk
Anton Lukáč, Ložín	500 Sk
Ján Sisák ml., Strážske	1000 Sk
Irena Kužmová, Brusnica	200 Sk
Mária Šarová, Prešov	300 Sk
PCO Sabinov	500 Sk
Anna Slivková, Svidník	300 Sk
Anna Škovranová, Sabinov	200 Sk

Spasi Vás Hospodi!

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XIII./2008

hlavný redaktor: Anna Dlabáčová
redaktori: Mgr. Zuzana Sadilková, Andrea Gmotričová, Marián Derco, Mgr. Viera Pasterová, Darina Piterová - Bučková, Alexander Haluška, Zdenko Varga
pokladníčka: Anna Kerekaničová
technický redaktor: Marek Kundis
detská stránka: Mgr. Mária Balod'anská, Andrea Gmotričová
jazyková korektúra: Mgr. Dana Kojnoková

Vydáva:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980

e-mail: istina@post.sk
IČO: 17075947

S blahoslovením Jeho Vysokopreoslávienosti Jána, arcibiskupa prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 144,- Sk.

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu redakcie:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
10073-7716060/4900.

Cirkevne schválené.

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

Vydávanie je povolené Ministerstvom kultúry SR pod číslom 2354/2000.
ISSN 1335-6739

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

O bratstve

Je dobré, keď mladí ľudia sa chcú stretávať,
keď majú si čo povedať,
keď zo svojich úspechov sa navzájom tešia,
a keď niečo bolí, vtedy vás utešia.

V mladých je veľká sila
mnoho nápadov sa v nich skrýva.
Často urobia „z vody víno“
nie jedného to už prekvapilo.

Vždy je to efektívne,
keď priateľstvo je silné.
Ak vládne ohováranie, závisť, klebety,
vtedy je to od vecí.

Je super, keď majú svoje priestory,
a môžu cítiť v niekom kus opory.
Keď má o vás záujem duchovný,
a nie ste mu ľahostajný.

Ideál je, keď duchovný, katechét a mládež
pracujú spolu, majú jeden cieľ
úspech sa dostaví,
bo nevládnú žabo-myšie vojny.

Ťažko sa však robí,
keď niekto pod nohy
vám polená dáva,
no i vtedy vieme,
že práca nie je márna.

Ved' to, čo je napádané,
v ohni pokušenia je vyskúšané.
Preto ďakujeme každému,
kto formuje nás - tým správnym smerom!

mládežníčka Lenka

Zázrak svätej Maríny

K nasledujúcej udalosti došlo v jednej cyperskej rodine. Keď malému Andreasovi hrozilo, že zomrie na leukémiu, obrátili sa jeho rodičia na televíziu. Prostredníctvom nej sa našiel vhodný darca kostnej drene a rodina Vasa Vasilia z Lemesy sa začala chystať na cestu do Ameriky, kde sa mala uskutočniť transplantácia. Pred cestou sa rodičia dopočuli o zázrakoch svätej Maríny. Rozhodli sa, že zavolajú do monastiera na ostrov Andros, ktorý je zasvätený tejto svätici, aby vyprosili jej požehnanie. Predstavený monastiera - archimandrita Cyprián rodičom telefonicky sľúbil, že sa bude k svätej Maríne modliť o pomoc pri operácii a požehnal im. Po modlitbách otca Cypriána sa celá rodina vydala do Spojených štátov...

Po nevyhnutných rozboroch a príprave dieťaťa pristúpili lekári k veľmi vážnej a zložitej operácii. Na jej začiatku sa pred chirurgom, ktorý mal malého Andreeasa operovať, objavila akási žena. Tvrdila, že je Andreasova osobná lekárka a žiadala, aby mohla byť pri operácii prítomná. Pri tomto rozhovore nemal chirurg najmenšie pochybnosti o tom, že je to lekárka. Napriek tomu, že jej niekoľkokrát opakoval, že cudzí lekár nesmie byť na operačnom sále a že operačný tím nebude pri tak zložitej operácii spolupracovať s inými lekármi, jej pevné rozhodnutie a vytrvalosť nakoniec obmäkčili jeho počiatočnú neústupčivosť. Požiadal ju len, aby nechala v miestnosti pre lekárov svoje osobné údaje.

Neznáma lekárka vošla na operačnú sálu a bola nielen prítomná, ale aj pomáhala v priebehu operácie. Niekoľkokrát dávala inštrukcie, čo je potrebné urobiť, aby bola operácia úspešná. Po jej ukončení chirurg všetkým poďakoval a odišiel. Andreasov otec pribehol, aby sa opýtal, ako operácia prebehla. „Všetko šlo veľmi dobre“, povedal chirurg a dodal: „Nechápem ale, prečo ste prišli za mnou, keď má vaše dieťa takú lekárku“. Prekvapení rodičia odpovedali, že žiadneho lekára neposielali a o ničom podobnom nevedia.

Márne sa snažili ženu nájsť. Bola už preč. Rodičia nechápali, ako mohla zmiznúť a prehovorili chirurga, aby šiel do miestnosti pre lekárov a zistil, kto to je, aby jej mohli poďakovať. Boli presvedčení, že je to lekárka z Grécka alebo z Cypru, ktorá im zo súcitu prišla pomôcť. Boli ohromení, keď sa dozvedeli jej meno – svätá sa podpísala ako Marína z Andru.

Chvíľu stáli všetci bez pohybu. Oči sa im naplnili slzami vďaka a radosti. Spomenuli si na slová, ktorými ich vyprevádzal vážny stavec a predstavený monastiera svätej Maríny: „Dávam vám požehnanie k ceste do Ameriky. Svätá Marína bude v operačnej sále.“

Rodina Vasa Vasilia chodí počas každej dovolenky do monastiera na Andru poďakovať svätej Maríne za záchranu Andreeasa.

*Zuzana Repková,
prevzaté z Dobrého pastýře č. 13/2006*

Milostivý Boh nám často preukazuje Svoju milosť a lásku, no občas na nás dopustí pokušenie, aby sme si uvedomili svoj duchovný stav a snažili sa ho zlepšiť, aby sme sa priblížili k ideálu, nášmu vzoru, Isusovi Christovi. Pokušeniami sú rôzne ťažké situácie, choroby a nečakané negatívne udalosti. Boli však časy, kedy kresťania museli za svoju vieru v Christa pretrpieť viac. Bol to čas prenasledovania Cirkvi v rôznych obdobiach. V tých dobách odpadlo od Cirkvi veľa ľudí, ktorí v Christa verili iba navonok a ukazovali sa ako spravodliví a svätí ľudia.

Stalo sa to v tom čase, keď na jeruzalemskej patriaršskej katedre vládol vladyka Eliáš II. Sväté mesto Jeruzalem a celá krajina bola už pod nadvládou moslimov. V moslimskom národe však vznikli nepokoje, ktoré otriasli krajinou. Barbari viedli tvrdé boje, pustošili dediny a mestá. Zabíjali a týrali ľudí, a kradli im majetok. Bol zničený slávny monastier svätého Charitona a bola ohrozená lavra svätého Sávu. V lavre sa zišlo mnoho svätých otcov z celého okolia. V čase moslimských rozbrojov a svárov vôbec nevychádzali z monastiera. Hoci by sa mohli zachrániť útekou do svätého Jeruzalema, nechceli toto sväté miesto, kde mnohí prijali Christov kríž, opustiť a navyše raz už pre tento svet zomreli. Nebáli sa teda žiadnej smrti. Hovorili si: „Keď nás bude chcieť náš Vladyka zachrániť pred barbari, tak nás zachráni; ale keď to bude jeho vôľa, dopustí na nás mučenie a smrť. Nebojte sa tých, čo usmrcujú vaše telo, avšak dušu nemôžu zahubiť (Mt 10, 28)“.

Keby mnísi odišli z monastiera hoci len na krátko, moslimovia by hneď zapálili chrám i kélie (izby mníchov) a celú lavru by zrovnali so zemou. Barbari veľmi nenávideli toto mesto. Boh ochraňoval mníchov modlitbami svätého Sávu. Vojenské pluky často prišli do monastiera, ale zakaždým zobrali len jedlo, a mníchov i lavru nechali na pokoji. So zlosťou a škrípaním zubov pozorovali inokov (prvý stupeň mníšstva), ako im pokojne prinášajú jedlo, ale Božia vôľa bola taká, že im nemohli nijako ublížiť.

Raz sa takýto oddiel pohanov vydal na výpravu, aby zničili svätý monastier. Neďaleko monastiera sa však stretli s jeruzalemským vojskom, ktoré ich rozprášilo. Tak bola lavra Božou prozreteľnosťou zachránená prvýkrát.

Druhýkrát sa iné vojsko vydalo zničiť lavru, ale neďaleko monastiera naďabali na akúsi usadlosť. Našli tam veľa vína a opili sa. Začali sa medzi sebou hádať a pozabýjali sa navzájom. Lavra bola zachránená druhýkrát. Potom sa však Boh rozhodol poslať na svojich služobníkov skúšku.

Mnísi pokojne žili vo svojich keliách a postili sa, pretože bola práve Štyrid-

siatnica (Veľký Pôst). Okolo monastiera sa zoskupilo veľa nepriateľov. Keď sa etiópski barbari približovali k lavre, niektorí otcovia im vybehli naproti, aby skrotili ich obrovský hnev. Pokojne sa k nim prihovárali. Ukazovali na svoju chudobu, no nič nepomáhalo. Zlí ľudia žiadali od mníchov zlato alebo striebro. Darmo mnísi vysvetľovali, že nič z toho, čo chceli nemajú. „Môžeme vám dať chlieb, jedlo, šaty, no o zlato či striebre, ktoré potrebujete, sa nám tu, na púšti, ani len nesnívalo“. Nahnevali ich tieto slova a začali na prepodobných otcov strieľať šípy. Trinástich zabili a mnohých zranili. Povyražali dvere kélií a z úbohého monastierskeho majetku brali všetko, čo len mohli. Potom kéliu zapálili. Božím vedením však nezapálili chrám, pretože v diaľke zbadali nejakých ľudí a báli sa, že sú to jeruzalemskí vojaci. Ušli preč. Otec Tomáš, lekár a ostatní, ktorí ostali nažive, sa starali o ranených. S veľkým bôľom v srdci odovzdávali zmučené telá svätých mučeníkov do zeme.

V deň strastí (utrpenia) nášho Spasiteľa Isusa Christa nepriatelia zozbierali ešte väčšiu armádu a znova napadli monastier. Tentoraz boli neľútostní. Zabili každého, kto im prišiel pod ruky. Mučili otcov a zabíjali ich hanebnými spôsobmi. Niektorí otcovia stihli utiecť, no okolité stráže ich väčšinou pochytili. Chytili aj blaženého Jána, ktorý bol ešte mládenec. V zúrivosti mu podrezali žili na rukách a nohách, a potom ho ťahali do monastiera. Pretrpel hrozné muky, ale nevzdal sa Christa. Prepodobný Sergej sa staral o bohoslužobné nádoby. Takisto sa snažil ujsť z monastiera, len aby pri hroznom mučení náhodou neprezradil, kde skryl bohoslužobné nádoby. No aj svätého Sergeja zlapali, a keď sa vzpie-ral, bez milosti ho sťali. Tak Boh ušetril svojho služobníka od mučenia. Pár inokov sa skrylo do jaskyne, ale nepriatelia ich zbadali a začali sa im vyhrážať. Silno kričali, aby odtiaľ vyšli. Mnísi sa veľmi báli. Tu prepodobný Patrikij (Patrik) povedal, že on pôjde von sám a povie, že sa tam skrýval iba on. Tak zmätie nepriateľa. Prepodobný Patrik vyšiel von a urobil, ako povedal. Tak zachránil svojich bratov. Patrika privliekli do chrámu. Boli tam aj niektorí mnísi, ktorých nezabili. Barbari od nich žiadali, aby prezradili, kde sa nachádza monastiersky poklad. Žiaden však neexistoval. Prikladali ocom meče na krk, kričali na nich, no svätých otcovia o poklade nič nevedeli. V lavre bola jaskyňa svätého Sávu. Do nej nahnali mníchov a pred vchodom založili oheň. Všetok dym vháňali do jaskyne; medzi nimi bol i svätý Patrik. Tých, ktorí ostali nažive, po tomto mučení zobrali von a nemilosrdne ich bili. Potom zobrali všetko, čo našli. Ikony, knihy a cirkevné veci naložili na monastierske ťavy a odišli.

Bratia, ktorí ostali nažive sa postarali o ranených, utešovali trpiacich a s veľkým žiaľom pozerali na svojich umučených bratov. Telá svätých mučeníkov čestne pochovali. Pomáhal im otec Tomáš, lekár, ktorý sa neskôr stal igumenom (predstaveným monastiera). Takto mučenícky zomreli prepodobní otcovia z lavry svätého Sávu. Barbarov, ktorí vyplienili monastier, počas ich

návratu zastihla náhla smrť. Padli bez meča v púšti. A tak Christos korunoval svätých mučeníkov večnými vencami slávy.

Prepodobnyji otcy naši Joane, Sergije, Patrikije i iže s nimi ubijennyji molite Boha o nás!

*Z knihy Žitija Svjatych Svjatiteľa Dimitrija Rostovskaha
preložil bohoslovec Alexander.*

Otázky a odpovede

Prečo je potrebné modliť sa aj v chráme a nielen doma?

Vo všetkom je najlepšie poučiť sa z príkladu Isusa Christa. Ak budeme robiť tak, ako On, všetko pre nás dopadne určite dobre a užitočne. A ako sa Christos modlil? Niekedy sám, napríklad na hore, pri mori, alebo v záhrade, a niekedy

spoločne s ľuďmi v chráme. Takto to máme robiť aj my. Boli sme stvorení ako spoločenské bytosti a to sa má prejavovať aj v modlitbe. Každý, kto má naozaj rád Boha, chce byť v Jeho dome, čiže v chráme, kde sa s Ním v prijímaní môžeme priamo stret-

núť. V chráme môžeme stretnúť aj svojich duchovných bratov a sestry. Ak ich máme radi, potom s nimi budeme určite radi aj pri modlitbe. Navzájom jeden druhého posilníme, povzbudíme a čo je veľmi dôležité, poslužíme jeden druhému rôznym spôsobom – spevom, obsluhou, vypočutím, dobrou radou alebo aj materiálne. Náš vzťah k spoločnej bohoslužbe takto vyjadruje živosť našej viery v Boha a lásky k blíznym. Preto sv. Ján Lestvičník hovorí, že ak chceme vedieť, či je niekto duchovne živý, s úplnou istotou to spoznáme podľa toho, či sa rád zúčastňuje spoločných bohoslužieb v chráme.

jerej Štefan Pružinský, ml.

Svätá Eucharistia je pre človeka veľmi potrebná. Človek má prijímať s ozajstnou vierou. Ten, kto prijíma nedôstojne, berie na seba odsúdenie, pretože Eucharistia je oheň, ktorý spaľuje nedôstojných.

Rumunský starec Cleopa vraví: „Ten, kto žije čistým životom, kto má čisté myšlienky, kto má požehnanie od kňaza, môže pristúpiť k prijímaniu, ale ten, kto nežije dôstojne, nespovedá sa, nesmie sa ani len priblížiť k Prijímaniu. Ale aj ten, kto prijíma raz do roka, je ako Judáš, ktorý raz prijal a vtedy do neho vstúpil satan, a on zapredal Christa. Ak niekto nie je dôstojný, ani raz do roka nech nepristupuje k Prijímaniu.“

52. kázeň sv. Jána Zlatoústeho hovorí: „... A vy, kňazi, ktorí dávate Presväté Tajiny, nemalú úlohu si beriete na seba, ak o niekom viete, že je nedôstojný a máte mu dať prijať sväté Tajiny. A ak sa bojíš i ty, ó, kňaz, že ten, ktorý k tebe príde je hodnostár, generál, alebo vojvodca, alebo niekto, kto má korunu na hlave, čiže cisár, kráľ a bojíš sa nedať mu prijať Sväté Dary, že sa urazí, doved' ho ku mne! Celé svoje telo mu dám, aby ho páliło skôr, akoby prijal. Presväté Telo, nedôstojný! Všetku svoju krv by som prelial skôr, akoby mal prijať Krv, tak Presvätú, ten, kto je jej nedôstojný!“

Ale ak sa očistil a ak sa pripravil podľa kanonického postupu Cirkvi Christovej skrze spoveď, vykonal určený kánon, nech pristúpi k Prijímaniu v strachu a v bázni Božej.

„Je dobré,“ hovorí starec Cleopa, „ak deti do piatich rokov pristupujú k Prijímaniu každú nedelu. Deti šesť až sedem ročné majú pristupovať k Prijímaniu

dobre vyspovedané. Dnes sú deti svedkami mnohých hriechov, vnímajú ich aj sledovaním televízie.“ „Podobne je to aj so starými a chorými“, hovorí svätý Simeon Tesalonický. „Starí a chorí, ktorí nemajú kanonické priestupky, nech pristupujú k Prijímaniu častejšie a tiež vo veľké sviatky.“

Skôr ako pristúpiš k Prijímaniu, najprv sa pokloň, potom sa vyznaj z hriechu.

Ako je to s prijímaním Svätých Darov, ktoré prijímajú mnísi?

Aj na toto odpovedá starec Cleopa taktó: „Mnísi v monastieri, ktorí majú svojho duchovníka, nech sa spovedajú čo najčastejšie. Sú mnísi veľmi bdelí, ktorí prichádzajú na spoveď aj 2-3 krát týždenne: „Otče, nebol som na utreni; otče, zaostal som s kánonom; otče, jedol som pred obedom.“ Ak mnícha trápi svedomie, príde, položíš mu ruku na hlavu, dáš mu rozhrešenie a jemu sa uľaví. Tak aj starí a chorí mnísi môžu pristupovať k Prijímaniu raz do týždňa; ostatní, ak im požehná duchovník, najmenej raz za štyridsať dní a najvhodnejšie raz do mesiaca.“

Svätý Simeon Tesalonický hovorí, aby sa raz za štyridsať dní každý pripravil a pristúpil k Prijímaniu, ak nemá nejaký zákaz podľa kánonov Cirkvi.

K Prijímaniu bez spovede nesmie pristúpiť nikto. Ani v prípade smrti, ani za nijakých iných okolností. Najprv Spoveď, potom Prijímanie!

Svätá Eucharistia je sv. Tajina, obsahujúca najväčšiu bázeň, dobrotu a svätosť. Prijímaj Presväté Telo a Krv, lebo samotný Spasiteľ hovorí: „Kto je Moje Telo a pije Moju Krv, vo Mne prebýva a Ja v ňom.“ Môžeme prijímať len spô-

sobni, ktoré prijala Cirkev Christova.

Prvý a najzákladnejší spôsob je prijímanie Tela Krvi Christovej.

Druhou cestou Prijímania, podľa svätého Vasiľa Veľkého, je prijímanie duchovnou cestou, a to modlitbou vo vnútri nášho srdca. Môžeš prísť do chrámu a prijímať tisíckrát denne cestou modlitby. Koľkokrát v chráme povieš „Isusovu modlitbu“ z celého svojho srdca, toľkokrát si povzdychol za Christom, toľkokrát si Ho prijal do svojho srdca tak ako ten, ktorý prijal sväté Telo a Krv.

Toto je Prijímanie cestou modlitby, ktorá pramení zo srdca.

Tretím spôsobom je dodržiavanie Božích prikázaní. Spasiteľ povedal, aby sme sa postili, ukázal nám, ako sa postiť, povedal nám, aby sme sa modlili, ukázal nám, ako sa modliť; povedal nám, aby sme pomáhali biednym, pomohli tým, ktorí to potrebujú, prichýlili cudzinca... Keď dodržiavame tieto prikázania, prístupujeme k Prijímaniu cestou prikázaní Christových. Koľkokrát tieto prikázania denne vykonáš, toľkokrát prijímaš Christa.

Svätý Maxim vo Filokalii hovorí: „Christos je schovaný vo Svojich prikázaniach. Kto plní Jeho prikázania, prijíma Christa. A nielen Christa, ale celú Svätú Trojicu.“ Sväté Písmo nám jasne hovorí: „Kto Mňa miluje a má moje prikázania a ochraňuje ich, Ja a Mój Otec

prídeme a urobíme si v ňom príbytok.“

Štvrtým spôsobom Prijímania je sluch. Ak nám napríklad kňaz zakázal pristupovať k Prijímaniu, ale ideme do chrámu a s horlivosťou počúvam svätú Liturgiu, Evanjelium, Božie Slovo, koľkokrát pochopím duchovnosť a veľkosť Božích slov, toľkokrát sme prijali Christa. Jeden zo svätých apoštolov hovorí: „Viera prichádza počutím a počutie cez slovo Božie.“ Nieкто prijme Christa lyžičkou, iný Ho prijme ušami, počutím, keď počúva Slovo Božie.

Ten, kto sa nepripravil na Prijímanie prijíma Sväté Dary na ztratenie. Ale ten, kto stojí s vierou, ako colník v chráme a počúva v bázni Liturgiu, prijíma Christa skrze slovo počutím.

Piatym spôsobom Prijímania svätej Eucharistie je cesta čiastočiek, ktoré sa vyberajú za nás na svätej Liturgii. Nemôžeme tu spomínať opilcov, sektárov, samovrahov, atď., pretože

čiasť, ktorá sa vyberá, reprezentuje tvár, obraz duše. Tieto čiastočky sa posväcujú na svätej Epikléze zostúpením Svätého Ducha a na konci Liturgie potom, ako sa položila do kalicha čiastočka s Isusom a hovoria sa slová: „Plnenie kalicha viery Svätého Ducha“. Potom sa dávajú čiastočky, ktoré sa vyberajú za veriacich. Presväté Telo a Krv Christa v kalichu je neustále živý Christos. Zo štvrtej prosfory sa vyberajú čiastočky

za živých, z piatej čiastočky za mŕtvych a kňaz ich kladie do kalicha. Z čiastočiek, ktoré sa dali do kalicha, tisícky a milióny duší prijali Christa.

Tieto spôsoby však nenahradzujú sv. Eucharistiu, čiže prijatie Presväteho Tela a Krvi Christovej s láskou, vierou a čistotou.

My nemôžeme zmeniť to, čo založil Christos pre celý svet. Povedal: „Vezmite, jedzte, toto je Moje Telo; pite z neho všetci, toto je Moja Krv...“ (Jn 6,53).

Prevzaté a preložené z knihy: IOANICHIE, B.: Otec Kleopa rozpráva, 1998. str. 22-58. pripravila: Andrea Gmotričová

Abeceda pravoslávneho kresťana

Viera v Boha a vo svätú Cirkev

My, pravoslávni kresťania veríme v Jedného Boha, oslavovaného vo Svätej Trojici. Veríme v Otca, Syna i Svätého Ducha, v Trojicu jednobytnú a nerozdielnú. Boh Otec tak miloval svet, že svojho Jednorodného Syna obetoval za spasenie sveta (Jn 3, 16). Syn Boží Pán Isus Christos podľa tej istej Božskej lásky seba obetoval za Cirkev (Ef 5, 25), t. j. trpel za všetkých veriacich, aby bola Cirkev svätá a nepoškvrnená.

Vtelil sa z Ducha Svätého a Márie Panny. Cez hlásanie Evanjelia a svoje utrpenie na kríži uskutočnil dielo našej spásy. Takéto spasenie dostáva každý veriaci iba v Christovej Cirkvi, v Tele Christa (Ef 4, 11) a cez blahodať Presväteho Ducha. Po vznesení sa na nebo Isus Christos poslal od Otca Svätého Ducha v podobe ohnivých jazykov. A práve On, Blahý Utešiteľ, cez apoštolov, pastierov a učiteľov Cirkvi:

1. Utvára Telo Christovo (Ef 4, 11), loviac ľudí pre Božie Kráľovstvo.

2. Vylieva svoju blahodať, uskutočňuje Božské tajiny (1Kor 4, 1) a pasie ovečky Christovej Cirkvi (Sk 20, 28). On je Učiteľom pravdy, Posväcovateľom a Utešiteľom (Jn 16).

Skutočne veriť v Trojjediného Boha neznamena iba uznať, že Boh existuje, ale je potrebné Ho ľúbiť a poslúžiť Mu, inak bude naša viera mŕtva, alebo démonská, pretože aj bisy (démoni) veria a trasú sa pred Ním (Jn 2, 17). Viera bez skutkov je mŕtva (Jn 2, 17). Veriť je potrebné preto, aby sme s láskou slúžili Bohu a tak nasledovali večné spasenie: „Bez viery je nemožné slúžiť Bohu“ (Žid 11, 6). Ver v Pána Isusa Christa a budeš spasený a spoločne s tebou aj celý tvoj dom (rodina) (Sk 16, 31).

Keď správne veriť v Boha znamená ľúbiť Ho, čo potom znamená ľúbiť Boha? Veď v slovách mnohí hovoria, že sú pripravení pretrpieť aj mučenia za Christa, ale keď dôjde na skutky, predajú Ho. Často tak robia a ani sa nezamýšľajú nad tým, že mnohokrát je to lacnejšie ako za tridsať strieborných.

Milovať Boha znamená zachovávať a vyplňovať Jeho sväté prikázania. Zna-

mená to milovať svojich blížnych. „Kto má moje prikázania, hovorí Pán, a zachováva ich, ten ma miluje...“ (Jn 14, 21). „Kto hovorí: Milujem Boha, ale nenávidí svojho brata, klame“ (1Jn 4, 20).

Po vznesení sa na nebo, ako sme už hovorili, Isus Christos všetky poklady blahodäte a všetku moc dal svätej Cirkvi, ktorú si vydobyl Svojou Krvou (Sk 20, 28). Prikázal podriaďovať sa Jej tak, ako keby sme sa podriaďovali Jemu Samému. Ak by niekto nepočúval Cirkev, nech bude pre teba ako pohan a colník (Mt 18, 17). Ten kto vás počúva, povedal Pán apoštolom a ich nasledovníkom – pastierom Cirkvi, Mňa počúva a kto vami pohŕda aj Mnou pohŕda (Lk 10, 16).

Preto, keď veríme v Boha a slúžime Mu, máme tiež veriť vo svätú Cirkev a slúžiť Jej, t. j. milovať ju, ako svätú Matku: „Verím v Jednu, Svätú, Katolícku (Všeobecnú) a Apoštolskú Cirkev“ (9. článok Symbol viery). Cirkev nie je nič iné, ako spoločenstvo. Spoločenstvo ľudí, ktorí pravoslávne veria, na čele s biskupmi (Sk 20, 28), usmerňované svätými Tajinami. Alebo jednoduchšie povedané: Cirkev je spoločenstvo ľudí smerujúcich k spásu. Cirkev zotrva nechvejnou a nepremožiteľnou do druhého príchodu Christa, hoci proti Nej bude bojovať všetka moc diabla (Mt 16, 18), pretože je vždy posilňovaná blahodätou svätého Ducha a Isus Christos ju neviditeľne cez pastierov (biskupov) spravuje ako Kormidelník a riadi Ju ako Jej Hlava (Ef 1, 22). Cez Cirkev sa na zemi uskutočňuje dielo spasenia ľudí. Cirkvi v osobe pastierov sú zverené kľúče Kráľovstva Nebeského, Jej je daná Božská moc zadržiavať a odpúšťať hriechy (Mt 18, 18). Cirkev ochraňuje v čistote evanjeliové učenie od heréz a rozkolov. Uchováva v nemenlivosti Tajiny, zachováva rôzne prikázania ako napr. o modlitbe, o sviatkoch, o pôstoch atď. Preto sa svätá Cirkev nazýva stĺpom a základom pravdy (1Tim 3, 15). Preto iba v nej, v rozbúrenom mori života, ako v Noemovom korábe je možné získať spasenie (1Pt 3, 21). Prostriedkami spasenia v Cirkvi je poslušnosť voči Nej (Mt 18, 17) a potom Bohom ustanovené tajomstvá, bez ktorých niet spasenia.

*Chrám svätého Sávu, Belehrad
modlitby za Kosovo*

Je sedem základných Tajín: Krst, Myropomazanie, Eucharistia, Pokánie, Kňazstvo, Manželstvo a Pomazanie svätým olejom.

Prvé štyri Tajiny je potrebné, aby prijal každý dospelý kresťan a ostatné tri Tajiny podľa potreby. Tajinou sa nazýva taký svätý obrad, pri ktorom je veriacemu podávaná neviditeľne (tajomne) osobitná Božia blahodať.

*Preklad Alexander a Adriana
Z knihy Od svätého kúpeľa až po hrob*

Ako sa postiť počas Veľkého Pôstu

Veľký pôst sa začína sedem týždňov pred sviatkom Svätej Paschy a pozostáva zo Štyridsiatnice (štyridsať dní) a Strastného týždňa (sedmice). Štyridsiatnica bola ustanovená ako spomínanie na život Hospodina Isusa Christa na zemi a ako pamiatka na Jeho štyridsaťdňové prebývanie v pôstom snažení v púšti a na Jeho utrpenie v posledných dňoch pozemského života.

Pravoslávna Cirkev oddávna chráni celý Veľký pôst a ustanovila ho dodržiavať s osobitou strohosťou, hlavne v prvý týždeň Štyridsiatnice a v Strastný týždeň.

V prvé dva dni prvého týždňa je ustanovený najvyšší stupeň pôstu – v tieto dni sa predpisuje úplné zdržanie sa od jedla.

V ostatné dni Štyridsiatnice, okrem sobôt a nedeľ, Cirkev ustanovila druhý stupeň zdržanlivosti – rastlinné jedlo sa môže prijímať iba raz bez masla, vo večerný čas. V soboty a nedele sa povoľuje tretí stupeň pôstu, to je užívanie varenej rastlinnej stravy s maslom, pričom sa môže jesť dvakrát za deň.

Posledný, najľahší stupeň, je jedenie ryby – povoľuje sa iba na sviatok Blahoviščenija (Zvestovania) Presvätej Bohorodičke (iba ak prípadne mimo Strastného týždňa) a v deň Kvetnej nedele. Na Lazarovu sobotu sa povoľujú rybacie ikry.

V Strastný týždeň je predpísaný druhý stupeň – suchá strava a v piatok a sobotu úplné zdržanie sa od jedla.

Pôst počas svätej Štyridsiatnice, podľa pravidiel Cirkvi, pozostáva v zdržiavaní sa od mäsových a mliečnych výrobkov, tiež od ryby a od živočíšneho masla; pozostáva v jedení suchej stravy. Otcovia Cirkvi výrazne varujú tých, ktorí jedia počas pôstu jedlá pôstne, no vyberané. „Existujú aj takí dodržiavatelia Štyridsiatnice, - hovorí blažený Augustín, - ktorí sa postia bezbožne. Nekrotia staré telo, ale vyhľadávajú nové uspokojenia bohatým výberom rôznych plodov. Boja sa riadov, v ktorých sa varilo mäso, no neboja sa žiadostivosti svojho žalúdka a jazyka.“

Pôst je formou askézy, ktorá platí pre všetkých členov Cirkvi, nielen pre duchovenstvo. V pôste je potrebné sa cvičiť a dosahovať stále vyšší stupeň askézy. V našom zdokonaľovaní sa nám pomáhajú naši duchovní otcovia – kňazi, ktorým sa zdôverujeme so všetkými svojimi problémami a ťažkosťami. Aj to, ako sa máme postiť, by malo byť výsledkom spolupráce s naším duchovníkom. Model pôstu, ktorý sme v tomto článku uviedli, je potrebné považovať za dobrú možnosť, dobrú radu, nie však za všeobecný príkaz. Dobrý pôst sa meria tým, ako sme sa priblížili k Bohu a jeden k druhému, a nie ako veľmi sme unavili svoje telo. Nech sa teda všetko deje s Božím blahoslovením a s pokorou.

*Preklad z knihy: Kak priučit' sebja k postu
pripravila Juliána Kuzanová.*

O svätých anjeloch, našich strážcoch

Každý človek má svojho anjela strážcu. Je to ale naozaj pravda? Sväté Písmo doslovne potvrdzuje tieto slová, spomína anjelov ako strážcov ľudí. Patriarcha Jakub videl rebrík a anjelov, ako vystupujú a zostupujú na vrchu Hospodinovom. Svätí anjeli zostupujú k nám, aby nás pozývali k Bohu, aby prednášali naše modlitby a naše dobré skutky spolu so svojimi modlitbami za nás Bohu, ako to vysvetľuje anjel Tobiášovi: „Keď si sa

so slzami modlieval a mŕtvych si pochovával, a svoj obed nechával, a mŕtvych cez deň ukrýval vo svojom dome a v noci ich pochovával, ja som tvoju modlitbu donášal Pánovi“ (Tob 12, 12).

Každý pravoslávny kresťan pri krste dostáva svojho anjela – ochrancu. V knihe Mojžišovej čítame zasa krásne slová: „Hľa, ja pošlem svojho anjela, aby šiel pred tebou a chránil ťa na ceste a priviedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil“ (2 Moj 2, 20 - 23).

Hospodin nám pripomína povinnosť človeka k jeho anjelovi: „Daj pozor na neho a poslúchaj jeho hlas a nedomnievaj sa, že by si ním pohrdať smel, lebo nedopusí, keď sa proti nemu prehrešíš“ (2 Moj, 23, 20 - 23).

Prorok Dávid sa teší na ochranu svojho anjela, „lebo On anjelom svojim prikázal o tebe, aby ťa ostríhali po všetkých твоjich cestách“ (Žalm 90, 11).

Apoštola Petra vyviedol z väzenia anjel strážca a zachránil ho pred istou smrťou, ako to dosvedčujú Skutky apoštolské (kap. 12). Apoštol Pavel nám hovorí: „Či nie sú všetci duchovia poslaní ku službe pre tých, ktorí dosiahnu dedičstvo spasenia“ (Žid 1, 14). Aj sám vyznáva, že „anjeli v nebesiach vždy vidia tvár môjho Otca“ (Mat 18, 10).

Čo nevidíme my, slabí a krehkí ľudia, vidí anjel strážca. Varuje nás pred zlom a nabáda nás k dobru. Keď počúvame jeho hlas, nepoškodí nám pekelný had, ako nás uistuje Sväté Písmo: „Na rukách ťa budú nosiť anjeli, aby si o kameň neurazil svoje nohy. Budeš po zmiji a bazilišku chodiť: po levu a po draku šliapať“ (Žalm 90, 12 - 13).

Archanjel Gabriel zvestoval Prečistej Bohorodičke: „Duch Svätý zostúpi na teba a porodíš Syna a nazveš ho menom Isus“ (Luk 1, 31 - 35).

Na Liturgii svätého Jána Zlatoústeho (prosebná ekténia) sa modlíme: „Anhela mirna, virna nastavnika, chrániteľa duš i tiles našich, u Hospoda prosím.“

Milé deti, často vidíme ikony, na ktorých je anjel strážca s dieťaťom, ktoré ochraňuje. Je to azda len preto, že anjeli ochraňujú len deti? Nie, anjeli ochraňujú i dospelých ľudí, ale spomenuté ikony nám majú pripomenúť, že máme byť duchom ako deti. Máme byť čisti, poslušní a prostí, pokorní ako deti, ochotní k službe Bohu, plní prostej viery, dôvery a lásky.

Anjelom, ktorí nás strážia, si máme ako ochrancov ctíť, prosiť ich o pomoc a počúvať ich vnuknutia. V každodennom, zodpovednom živote pamätajme, že i v radosi i v bolestiach pri nás stojí náš verný svätý anjel, aby nám pomáhal a aby nám dával posilu, ako to hovorí Písmo Sväté: „Že by mohol si ním pohŕdať, lebo neodpustí, keď sa proti nemu prehríš. Ale dávaj pozor na neho a poslúchaj jeho hlas!“ (2 Moj 23, 21 - 22).

Nezabúdajme preto ani na modlitbu k anjelovi strážcovi.

DVAJA PRIATELIA

Zajac s veveričkou boli dobrí priatelia. Veverička volala zajaca Ušiačik a zajac veveričku zase Ryška. Keď sa stretli v hore, už zďaleka na seba volali: „Dobré ráno, Ušiačik!“ – prvá volala veverička a pokývala krásnym hustým chvostom.

„Dobré ráno, Ryška!“ – odpovedal jej zajac a poklopkať si labkami po ušiach. „Počula si, ako v noci štekala pes?“

„Áno, počula. Ale veď pes Lapaj šteká každú noc. Ja si ho už ani nevšímam!“

„Ani ja. Daj sa mi svete – pes! Lapaja by som sa nebál, ani keby bol taký veľký ako kôň!“ ,chlapil sa zajac.

Nie že by Ušiačik bol dajaký bojko. Ale Lapaja z horárne sa obaja báli. To sa len tak medzi sebou posmeľovali, lebo s tým bitkárom neboli nijaké žarty.

Bolo slnečné letné ráno, Lapaj istotne ešte vylihuje, keď celú noc strážil horáreň, a dvaja priatelia boli radi, že sú zase spolu. Pobrli sa hľadať niečo pod zub.

„Všetko, čo nájdeme, si rozdelíme,“ vravela Ryška. „Ty dostaneš presne toľko ako ja, ani menej, ani viac.“

„Dobre,“ pokýval hlavou Ušiačik.

Ako povedali, tak urobili. Keď prišli k jarabine, veverička vyliezla na strom a zhadzovala červené bobule Ušiačikovi. Presne toľko, koľko sama zjedla, ani menej, ani viac. Potom sa rozbehli po chodníku, čo viedol do doliny. Kde sa vzali, tam sa vzali, na chodníku pred nimi ležali červené jabĺčka. Päť krásnych červených jabĺčok! Ryška s Ušiačikom stáli nad nimi a rozmýšľali, ako sa tu tie jabĺčka dostali. Netušili veru, že ich stratil pastier, ktorý šiel touto cestou. Cez diery v kapse mu scupkali na chodník.

Keď Ušiačika s Ryškou rozbolela hlava od rozmýšľania, pozreli na seba, Ryška pokývala hustým chvostíkom a Ušiačik si poklopkal labkami po ušiach: „Netrápme sa toľko,“ usmial sa zajačik na veveričku. „Rozdeľ ich, Ryška. Mne daj presne toľko, koľko sebe, ani menej, ani viac.“

„Dobre, Ušiačik,“ povedala veverička a pustila sa do delenia. „Jedno jabĺčko Ušiačikovi a jedno mne...“ – rákala potichu. „Jedno jabĺčko Ušiačikovi a jedno mne. Jedno jabĺčko Ušiačikovi a...“ Ale viacej jabĺk už nebolo. Veverička pozrela na zajaca: „Ušiačik, neviem tie jabĺká rozdeliť. Skús to ty!“

Tak začal jabĺká deliť zajac: „Jedno jabĺčko Ryške a jedno mne. Jedno jabĺčko Ryške a ...“ Ani zajacovi rátanie nevychádzalo. Priatelia pozerali utrápene na seba a nakoniec veverička povedala: „Voľakde robíme chybu, Ušiačik, keď tie jabĺká nevieme rozdeliť. Ukáž, skúsím to ešte raz. Teraz budem rozdeľovať trochu inak. Jedno jabĺčko mne a jedno Ušiačikovi,“ - rákala veverička potichu. „Jedno jabĺčko mne a jedno Ušiačikovi. Jedno...“

Veverička odrazu stíchla, lebo za nimi sa ozval brechot a štekot a tu sa k nim

pomedzi borovice rútil Lapaj. Ušiačik s Ryškou nechali jablká na chodníku a rozbehli sa opačným smerom, len chytré čím ďalej, aby ich Lapaj nechytil! Chýbalo málo a bol by veвериčku chytil, keby nebolo vysokej borovice, ktorá ju ukryla v hustých konároch. Lapaj krúžil okolo stromu. Zlostne štekala a vrčala, ale nepomohlo mu to. A kým Lapaj štekala pod borovicou, Ušiačik neštrácal čas a zmizol v hore.

Keď nebezpečenstvo pominulo, priatelia sa stretli v lesnej húšťave pod borovicou. Natešení, že sa im nič nestalo, pospomínali všetko, čo zažili.

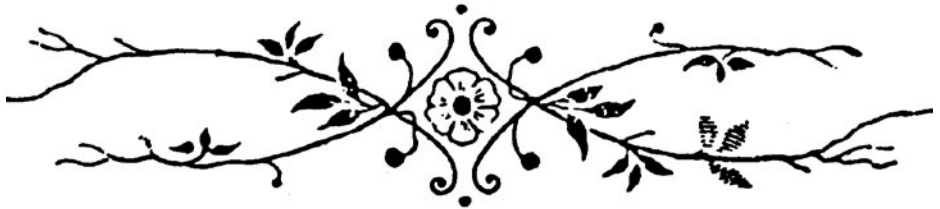
„Videla si, Ryška, aký hlúpy je ten Lapaj?“ - povedal zajac. „Myslel si, že ma len tak ľahko dobehne! A ja som ani nebežal z celej sily!“

„A všimol si si, že ani na strom nevie vyliezť?“, smiala sa veвериčka.

„Vieš, čo ma trápi, Ryška? Prečo sa tie jabĺčka nedali rozdeliť,“ ozval sa o chvíľu zajac.

„Netráp sa už pre jablká, Ušiačik!“, pokývala veвериčka hustým chvostíkom. „Nerozmýšľaj už toľko, lebo ťa zase rozbolí hlava!“

„Máš pravdu, Ryška, čo tam po jablkách! Len keď sme zase spolu a v hore je tak krásne!“, prikývol Ušiačik a poklopka si labkami po ušiach.

Pozor, pozor, je tu výzva aj pre katechéty! Zapojte sa spolu s vašimi žiakmi do riešenia úloh Istiny a spríjemnite si tak troškou zábavy i svoje hodiny vyučovania náboženskej výchovy.

Pokúste sa spoločnými silami správne odpovedať na nasledujúce otázky. Ktorá odpoveď bude tá správna?

1. Koľko prosfor je obyčajne potrebné na svätú Liturgiu?
a) tri b) päť c) sedem d) desať
2. Z ktorého mesta pochádzajú svätí bratia Cyril a Metod?
a) Betlehem b) Rím c) Solún d) Jeruzalem
3. Otec svätého Jána Krstiteľa je :
a) Nehemiáš b) Zachariáš c) Jozef d) Dávid
4. Na ktorú svetovú stranu má byť obrátený chrám?

- a) sever b) juh c) východ d) západ

5. Nádobu s olejom a horiacim knôtom, ktorá sa umiestňuje pred ikony je:

- a) kahanec b) sviečka c) nič, iba kvety d) lampada

6. Pravoslávne vyznanie – symbol viery je:

- a) Otče náš b) pieseň c) Viruju d) Evanjelium

7. Stále máme myslieť na to, že máme činiť...

- a) klamstvo b) pokánie c) hriech d) zlosť

8. Syn kráľa Dávida, ktorý dal postaviť chrám v Jeruzaleme sa volá:

- a) Šalamún b) Nabuchodonozor c) Samson d) Noe

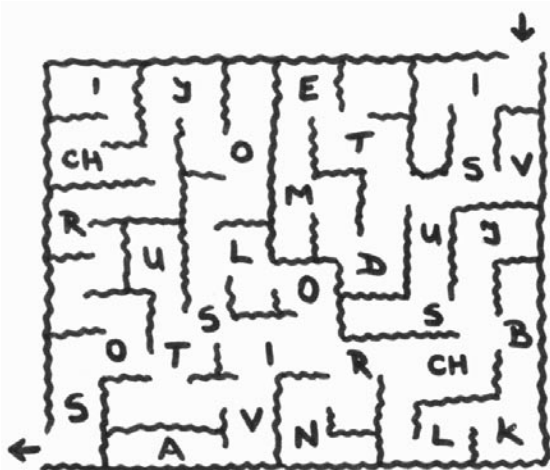
9. Kto putoval po púšti do zaslúbenej zeme?

- a) Herodesovci b) Evanjelisti c) Samaritáni d) Izraeliti

10. Ako sa volá prvá kniha Mojžišova?

- a) Genezis b) Exodus c) Leviticus d) Numeri

Vašou ďalšou úlohou, milé deti, je nájsť správnu cestu tohto labyrintu, no zároveň je potrebné po tejto ceste zozbierať správne písmenka.

Po vylúštení týchto úloh nám rýchlo napíšte svoje odpovede na známu adresu: Istina, Bayerova 8, 080 01, Prešov.

Správne odpovede spolu s menami výhercov uverejníme v májovom čísle Istiny. Nezapudnite nám napísať Vašu adresu a vek.

V januárovom čísle Istiny ste mali doplniť správne slovíčka do tajničky, jej riešenie je: Bohojavenije Hospodne, ktoré slávime 19. 1. (6. 1.).

Správni riešitelia a výhercovia zaujímavých cien sú: súrodenci Anetka a Marián Kuchárovci z Nálepkova a Viktor Roško zo Stakčína.

Významné biblické mestá

Drahí čitatelia, v marcovom čísle časopisu Istina sa bližšie oboznámime s biblickým mestom – KAFARNAUM. Isus Christos ho v dobe Svojho účinkovania urobil východiskom svojej práce a zároveň miestom pôsobenia, kde vykonal veľa znamení (uzdravil stotníkovho sluhu, Petrovu svokru, posadnutého, atď.). Mesto sa nachádzalo na severozápadnom pobreží Genezaretského jazera. Jeho názov je odvodený od hebrejského Kear Nachum – dedina Nahumova. V Kafarnaume bola colnica a rímska vojenská jednotka. Viedla cez neho obchodná cesta z Damasku do Akko pri Stredozemnom mori.¹

Od Nazaretu bol Kafarnaum vzdialený približne 36 km. Jeho obyvateľstvo bolo zmiešané – židia aj pohania, neskôr i kresťania. Kresťanská Cirkev, ktorá v tomto meste pôsobila do 7. storočia, tu mala aj svoje chrámy. Apoštol Peter tu mal svoj dom.² Na podklade archeologických zistení je zrejmé, že mesto Kafarnaum bolo osídlené od 2. tisícročia pred n. l. Najväčší rozkvet zažívalo pravdepodobne v 4. storočí, no upadalo už v období arabského vpádu v 7. storočí. Synagóga z bieleho vápenca /resp. dnes už iba jej ruiny, pozn. autora/ datovaná do 3. storočia, patrí medzi archeologické poklady. Nachádzala sa na najvyššie položenom mieste v meste. O tom, že v čase výstavby

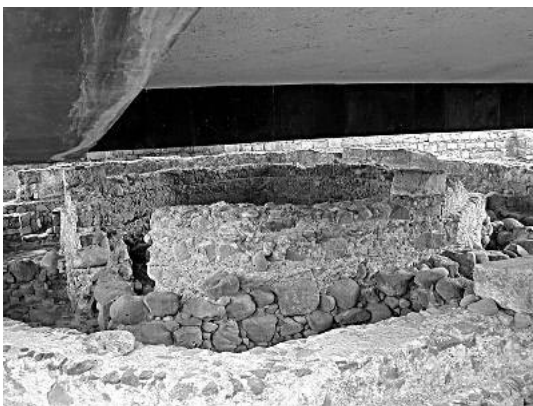
Zvyšky synagógy

tu žila bohatá židovská komunita, naznačuje jej podrobne vypracovaný vzhľad. Takmer s určitou bola postavená na zvyškoch budovy synagógy, v ktorej Isus Christos kázal.³

Ďalej je to dom apoštola Petra, ktorý sa v druhej polovici 1. storočia zmenil na centrum náboženskej činnosti, na chrám, na miesto stretnutí. Nielen svedectvo

španielskej pútničky po Svätej zemi, ale aj ďalšie svedectvá oznamujú, že dom apoštola Petra sa stal chrámom. Na stenách domu sú nápisy, ktoré svedčia o viere ľudí v Isusa Christa a aj o tom, že si ctili apoštola Petra ako miestne uctievaného svätého. V polovici 5. storočia kresťania postavili osemuholný chrám s krstiteľnicou, ktorého ruiny boli objavené v roku 1971 – 1972.⁴ Kafarnaum bol nazvaný mestom Isusovým, ako o tom čítame v Evanjeliu: „A keď nastúpil na loď, preplavil sa na druhú stranu a prišiel do svojho mesta“⁵, odkiaľ Isus

Christos uskutočňoval svoje veľké misijné cesty.⁶ Isus tu často kázal v synagóge a povolal colníka Matúša za apoštola (Mt 9, 9-13; Lk 5, 27-32). Žiaľ, jeho obyvatelia nečinili pokánie a Isus Christos oznámil jeho úplne zničenie. Sú tu len rozvaliny a zbytky synagógy (Mt 11, 23). Nachádza sa tu aj pravoslávny monastier.⁷ Vďaka vytrvalej práci archeológov v 19. a 20. storočí Kafarnaum nezostal len mestom spomínaným v Biblii, ale rozvinul sa na nové moderné mesto,⁸ dnes mesto Tell-Chum alebo tiež Tell-Hum (arabský ekvivalent židovského názvu je Tanhum)⁹.

Základy Petrovho domu

pripravila Vierka Pasterová

Ospravedľňujeme sa autorke rubriky Významné biblické mestá za nezverejnenie opravenej verzie článku o Betleheme, ktoré vzniklo našim nedopatrením. Čo sa týka citácie, tak za textom v Rímskom impériu má byť uvedený aj rok, teda Pružinský, 2005, s. 75-76. Tiež v časti článku, ktorá sa nachádza pred uvedením údaju o počte obyvateľov v Betleheme mala byť citácia, ktorú uvádzame teraz Pružinský, 2000, s. 40. Ďakujeme za pochopenie!

¹PRUŽINSKÝ, Štefan. 2005. Evanjelium podľa Lukáša /Kapitola 1-12/. Prešov: PBF PU, 2005, s. 141.

²PRUŽINSKÝ, Štefan. 2000. Evanjelium podľa Matúša 1/1. Prešov: PBF PU, 2000, s. 102.

³FARRINGTONOVÁ, Karen. 2006. Svätá Zem. Bratislava: SPN-Mladé letá, 2006, s. 89.

⁴VASILIADIS, Nikolaj. 2006. Biblia i archeologija. Svjato – Trojickaja Sergijeva Lavra, 2006, s. 345 – 346.

⁵Mt 9, 1

⁶Pružinský, 2000, s. 103.

⁷Pružinský, 2005, s. 141.

⁸Farringtonová, 2006, s. 89.

⁹Vasiliadis, 2006, s. 345.

Pod'akovanie

Za roky pôsobenia medzi študentmi ste nás učili múdrosti. Nie tej svetskej, ktorá nie je spasiteľná, prázdna, ale tej Pravej – Božskej múdrosti. Pomáhali ste nám cez nové poznatky rozširovať duchovné obzory. Neostávali sme v tme nepoznania, ale ukázali ste nám rozlet a výšku Božej múdrosti. Dávali ste nám a ostatným krídla.

Cez Vaše slová a knihy k nám prichádzala vzdelanosť. Nikdy ste nám nedávali pocítiť svoju autoritu. Správali ste sa k nám ako otcovia k deťom.

Vašimi rukami prešlo nesmierne množstvo študentov. Mnohí možno zabudli na Vaše hodiny, ale je veľa tých, ktorí si ich pamätajú a nesmierne si Vás vážia.

Vaša hodnota pre našu fakultu bola o to väčšia, že ste ju budovali, drahý otec Štefan. Ste pre nás skutočným otcom. Keby nie vás, niet ani fakulty.

Vám, pán profesor Štec, patrí popredné miesto medzi skromnými a zároveň veľkými odborníkmi. Naučili ste nás rozumieť tomu najvzácnejšiemu, čo máme – bohoslužbám, ktorými žijeme, z ktorých sa učíme a cez ktoré dosahujeme svoje spasenie.

Je nám ľúto, že v čase, kedy vám hlavu zdobia šediny a tvár brázdy múdrosti, musíte odísť. Slová často nestačia a aj teraz sú príliš obmedzené. Vieme, že Vaša práca sa číselne nedá ohodnotiť. Nesmierne si Vás vážime, Vaše vedomosti, skúsenosti a hlavne to, že ste statočne bojovali na akademickom poli za Sväté Pravoslávie.

Ostala za Vami hlboká brázda, drahí naši profesori.

Ďakujeme Vám za všetko. Nech Vám Hospodín daruje ešte veľa radosti a spokojných rokov.

S láskou spomínajúci študenti (súčasní aj minulí)

„*Čo robiť, aby naša mládež bola skutočne pravoslávna, a aby si v labyrinte dnešného sveta zachovala správny smer?*“ – pýtajú sa mnohí. Odpoveď je jednoduchá, hoci jej naplnenie vyžaduje mnoho námahy, podvihu a sebazaprenia. Odpoveď znie – nech ide cestami, ktoré vyšliapali svätí a bohonosní otcovia našej Cirkvi. Nech sa v duchovnom živote nedá zlákať všakovakými „skratkami“ ani „širokými cestami“. Nech si pozorne všíma smerové tabule, ktoré svojou vierou, nádejou a láskou postavili naši prepodobní mučeníci a podopreli ich evanjelióvymi cnosťami. Veď oni prešli cestu svojho života s Christom, Ktorý im bol „cestou, pravdou, životom“. Jedným z duchovných otcov dnešných dní bol aj rumunský starec Paisij (Olaru), ktorý svoju pozemskú púť skončil v roku 1990. Nech jeho slová vybraté z knihy archimandritu Joanikija Balana – „Srdcom a slzami“ – pomôžu aj nám ísť vo svojom živote správnym smerom.

Aké osobitné rady (poučenia) Vám, otče Paisij, dávali Vaši rodičia v časoch detstva?

Viac ako radami nás učili svojím životom, lebo to boli jednoduchí ľudia. Nikdy sme nepočuli, aby sa hádali alebo si nadávali. Otec vedel „Molebnyj kanon ku Bohorodici“ a iné modlitby naspamäť a modlil sa nahlas, takže sme ich počuli aj my. Hovoril ako svjaščenic (kňaz) – „Hosvodu pomolimsja“ a udieral sa päťou do hrude. Matka bola priateľská ku každému a mnohokrát nám vravela: „Deti moje, buďte rozumné, aby sme sa nezahanbili!“

Aké výnimočné pokušenia ste mali prvé roky v monastieri?

Na počiatku som mal mnohé pokušenia, lebo som si o sebe myslel, že niečo viem a niečo zmôžem. Mnohokrát som sa hneval, keď ma otec igumen veľmi skúšal a niekedy mi aj prichádzalo na um, aby som sa vrátil do sveta, lebo nemám z čoho žiť. No keď som odišiel k duchovníkovi a vyspovedal sa, hneď som sa upokojil.

Aké výnimočné duchovné radosti ste mali v skýte v Kozanci?

Mal som dosť radostí, keď som prebýval v bezmolviji (mlčaní) vo svojom domčeku na polianke, najmä keď som sa modlil v noci a bol druhým na duševný úžitok. Ale najsvätejšie duchovné radosti som pociťoval v chráme počas svätej Liturgie.

Ak niektorý duchovný syn nepočúva a stane sa zlým, má jeho duchovník nejakú vinu pred Bohom?

Ak si niekto nekoná svoje povinnosti a nepočúva duchovníkove rady, sám

sa bude zodpovedať pred Bohom. No duchovníkova povinnosť je modliť sa za jeho obrátenie a odpustiť mu.

Aké kajúcne pravidlo dávate svetským ľuďom, rodičom, ktorí majú deti a mladým, ktorí chcú vstúpiť do manželstva?

Svetským ľuďom dávam pravidlo podľa situácie (okolnosti prípadu). Pre tých, ktorí majú mnoho detí, najväčšie pravidlo je, aby vychovávali svoje deti v bázni Božej a aby ich nezabíjali potratmi alebo cez pohoršenie. Tí, ktorí nemajú deti, sú povinní dávať almužnu, pravda, ak majú z čoho. A keď sú siroty, nech nekradnú a nech chodia do chrámu. Mladým dávam pravidlo, aby pred manželstvom boli poctiví a čestní a po svadbe im hovorím, aby rodili deti koľko im Boh dá, aby nedovolili potraty, ani sa nebránili tomu, aby mali deti. Nech majú dobrého duchovníka, nech často pristupujú k spovedi, a nech dodržiavajú cirkevné pravidlá, pôst, zdržanlivosť a striedmosť (umiernenosť).

Aká je hlavná povinnosť tých, ktorí sú v manželstve?

Krížom zosobášených je to, aby plnili všetky svoje povinnosti, ktoré sa týkajú Tajiny manželstva. Najprv je to povinnosť, aby rodili a vychovávali deti v bázni Božej. Potom nech budú zjednotení v jednomyselnosti vo všetkých životných ťažkostiach a nech ochránia nepoškvrnené lôžko. Ak manželia počúvajú Christa, Cirkve a svojho duchovného pastiera, môžu si čestne plniť svoje kresťanské povinnosti a kríž života nosia s radosťou. Ale ak sa vzdialia od Cirkvi, od svjaščenika a od svätej modlitby, zavalia ich pokušenia a ťažkosti

života, padajú do smrteľných hriechov, potratmi zabíjajú svoje deti, je im ťažko, aby mali deti a neboja sa viac prikázaní svätého Evanjelia. Kvôli tomu sa mnohí, ktorí sú dnes v manželstve, hádajú jeden s druhým, rozvádzajú sa a ochudobňujú sa o radosť kresťanského života.

*pripínavil
jerej Peter Savčak*

Bože večný, Bože silný,
zmiluj sa nado mnou v tejto chvíli,
veď vidíš, že už nemám sily.
Vidíš, ako sa trápim,
vidíš plač môj.
Volám k Tebe: „Bože upokoj“.
No i veľmi zúrim a nenávidím blížneho,
Bože, vypočuj ma hriešneho!
Trápim iných, no i seba trápim dost,
príd' mi, Bože, na pomoc.
Vidíš, Bože, moju bolesť a tajnú nemoc
moju vieš,
mamka Isusova, pomôž mi tiež.
Znova sa trápim, znova pokoj nemám,
na Teba Pane sa nádejam.
Snáď moju života cestu vieš
a, Blahý, mi pomôžeš.
Veď keď s blížnym vyjsť neviem,
len do Tvojich rúk sa oddávam.
Nauč ma, Pane, láske k blížnemu,
nech nepriblížim sa ku zlému.
Nech jeho strašné objatie pred Tvojou láskou
ochabne.
Nenechaj ma, Bože, samého bojovať.
Akú mám šancu bez Teba vyhrať?
Vzhliadni, Bože, na mňa v mojom smútku
a daruj mi spasiteľnú (dobrú) pohnútku.
Nechápem, ako je možné každého mať rád,
preto nauč ma, Bože, bojovať.
Sprav, nech ukážem lásku v tomto svete
a nech sa nepohorší nik, kto ma stretne.
Pomôž mi každého mať rád a Teba,
Boha môjho, milovať.
Sprav, Bože, hoc len zázrak malý
a uzdrav všetky moje rany.
Uhas vo mne všetku zlobu
a nech v Tebe nájdem väčšiu slobodu.
Ukáž, ako sa mám vyhnúť ohňu večnému
a získať radosť blaženú.

Buď mi, Bože, ochrancom na veky,
nech nepremôžu ma moje hriechy.
Zlý nech odo mňa uteká
a ovlaží ma milosrdenstva Tvojho
rieka.
Obstáť chcem na strašnom súde,
preto mi pomôž, Bože, každého
milovať
a zlé skutky blížnych prehliadať.
O to Ťa prosím, Pane, daj, nech nie na
škodu sa stanem,
no na radosť mojim blížnym som,
naplň nás všetkých Tvojim pokojom.

študent 2.ročníka PBF

Ráno ako každé, ale predsa iné. Keď sme sa pozreli von oknom, až nás zamrazilo. Nevedeli sme si ani predstaviť, ako sa cez tú chumelicu, ktorá vonku vyčíňala, dostaneme do dedinky, v ktorej sa mala uskutočniť oslava konaná pod názvom „Svetový deň pravoslávnej mládeže.“ Cestou nás však ochraňoval náš milostivý Hospodin, ktorý to všetko zariadil tak, že sme šťastne docestovali.

Všetko sa to začalo archierejskou Liturgiou v chráme Voznesenia Hospodňa (Vznesenia sa Isusa Christa). Po Liturgii mal Jeho Preosvietenosť

vладыка Tichon príhovor, v ktorom prirovnal ikonu sviatku Sritenia Hospoda nášho Isusa Christa (Stretnutie Hospodina) k Cirkvi, v ktorej sa tiež stretávajú tri generácie a majú spoločne oslavovať Boha. V chráme sme načerpali veľa duchovnej sily a potom sme pokračovali načerpávaním telesnej sily, ale už v kultúrnom dome, kde nám domáci hostitelia pripravili fantastické pohostenie. Ešte i teraz nám pri spomienke na tie dobroty tečú slinky.

Program sa začal príhovorom otca Kačmára, otca Spišáka, a po nich sa nám prihovorel Jeho Preosvietenosť vладыка Juraj. Celé podujatie moderovala a spríjemňovala svojimi milými slovami viceprezidentka Julka, ktorej to fakt išlo. Všetky skupiny si pripravili originálne vystúpenie. Niektoré nás dojali, iné zase

veľmi pobavili.

Ako prví vystúpili mládežníci zo Spišskej Novej Vsi s krásnym duchovným programom a na záver nás prekvapili spříškou cukríkov. Deti z Detského Domova Sv. Nikolaja v Medzilaborciach nás svojou vlastnou tvorbou, piesňami a tancom potešili na záver, na ktorom

si dali ozaj záležať. Nižná Polianka prišla s duchovným príbehom na zamyslenie, vtedy sa nám tislí slzy do očí, a duchovnými piesňami. Zahanbiť sa nedala

ani skupinka z Košíc, členovia ktorej nám zahrli na hudobných nástrojoch a zaspievali pár duchovných piesni. Deti z Humenného nám

zaspievali piesne o Bohu s hudobným doprovodom. Dievčatá Majka a Ivanka z Medzilaboriec rozospievali všetkých v sále ľudovými pesničkami, no hlavne otcov duchovných. Ako víchor prišli tri sestry Kiraľové z Košíc a celou sálou sa ozývali výbuchy smiechu, ktoré spôsobili ich spomienky na chlapcov z Bratstva v podobe veselých debát a spievania. Zlatým klincom programu bola posledná pieseň, počas ktorej si všetci účinkujúci zapálili sviečky a vyšli na pódium, kde hneď potom „začalo snežiť“.

Milé prekvapenie čakalo na všetkých

zúčastnených otcov v podobe keramických medailí. Pre vedúcich skupín a všetkých tých, ktorí najviac pomáhali Bratstvu počas celého roka, boli pripravené krížiky.

Už sme sa nazdávali, že

nadišiel koniec akcie, ale nebolo to tak. Čakal nás ešte chutný guláš a potom už len šťastná cesta domov. Bol to nádherný deň plný zážitkov, emócií, duchovna a zábavy, za ktorý patrí veľké **Ď A K U J E M E** hlavne nášmu Všemohúcemu Bohu a všetkým tým, ktorí ho zorganizovali, ale sa ho aj zúčastnili.

Možno to bola pre vás výzva k tomu, ako sa dá stráviť jeden krásny deň v spoločnosti duchovných otcov a priateľov, a možno je to pre vás výzva založiť si

takú skupinku aj u vás a na budúci rok nás prekvapiť svojím programom.

Monika Horvatová a Valika Džmurová

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku SYNDESMOS

vyhlasuje 2. ročník PRAVOSLÁVIE VO FOTOGRAFII
s témou

SVETLÁ V NAŠICH CHRÁMOCH

Súťaže sa môže zúčastniť naozaj každý, dokonca aj ten kto nevlastní fotoaparát.

Pravidlá súťaže

Vek: od 1 mesiaca (!pozor! nie mladší)

Fotografie musia zachytávať atmosféru interiéru tak, ako ju vytvárajú svetlá v našich pravoslávnych chrámoch.

Max. 2 fotografie (bez úprav) a to z jednej rodiny.

Popis fotografie (názov, kedy, kde), fotografia musí zachytávať udalosť či objekt výhradne na Slovensku .

Uzávierka posielania fotografií je do 13. apríla 2008.

!nezabudnite pripojiť váš kontakt!

Súťažné kategórie

Farebná fotografia

... aj z vášho archívu

Vaše foto prijímame na adrese:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Foto súťaž

Bayerová 8

080 01 Prešov

*vo formáte 9 x 13 najmenej a na fotopapieri (nevyžiadané originály nevraciamе) prípadne v elektronickej podobe vo formáte *.jpg a s najmenším rozlíšením 400 x 300 pixlov na e-mailovej adrese: sutazbpm@gmail.com*

Hlavná cena:

... ? to sa dozviete v pravý čas 😊

Vyhlasenie výsledkov súťaže sa uskutoční 4. mája 2008 v Košiciach.

Viac informácií o pripravovanej súťaži nájdete na našej internetovej adrese bpm.orthodox.sk. Od 14. apríla 2008 sa môžete zapojiť aj do internetového hlasovania a vyhrať niektorú zo zaujímavých cien, ktoré sme pre vás pripravili. Tak neváhajte a posielajte svoje fotografie, príp. hlasujte.